

RODOLJUB.

Izhaja 1. in 3. soboto vsakega meseca ter stane za vse leto 80 kr., za pol leta 50 kr. — Za oznanila plačuje se od dvostopne petit-vrste 8 kr. če se enkrat tiska; 12 kr. če se dvakrat, in 15 kr. če se trikrat tiska. — Večkratno tiskanje po dogovoru. — Naročnina in inserati blagovolijo naj se pošiljati „Narodni Tiskarni“ v Ljubljani, vsi spisi in dopisi pa uredništvu „Rodoljuba“. — Pisma izvolijo naj se frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Županski shod v Ljubljani.

Iz ust slovenskih županov, poklicanih zastopnikov slovenskega naroda, smo dne 17. avgusta čuli glas, kateri se bo razlegel gori do cesarskega prestola in ki svedoči, da je slovenski narod zvest svojemu cesarju a tudi zvest sam sebi.

Na povabilo ljubljanskega občinskega zastopa je prihitelo rečeni dan 473 slovenskih županov iz Kranjske, Štajerske, Koroške in Primorske, in mnogo državnih in deželnih poslancev. Sprejeti so bili z bratsko ljubeznijo.

Ljubljana se je slavnostno oblekla. Z vseh slovenskih hiš so vihrale zastave in vse je hitelo izkazovat prijaznost vrlim slovenskim županom.

Na predvečer zborovanju je bil na vrtu „Narodnega doma“ prijateljski sestanek, pri katerem je svirala godba in so pela ljubljanska pevska društva, se je prižigal umeteljni ogenj in so narodne dame priredile bazar na korist Prešernovemu spomeniku.

V četrtek, 17. t. m. je bilo najprej slavnostno zborovanje, katerega se je udeležilo do 700 oseb.

Predsednikom zborovanja je bil izvoljen ljubljanski župan Hribar, za podpredsednike pa dr. Rudež, župan v Ribnici, dr. Ipavic, župan v Št. Jurju na Štajerskem, Anton Muha, dež. poslanec in župan v Lokvi na Goriškem ter Franc Muri, dež. poslanec in župan na Izerskem na Koroškem. Zapisnikarja sta bila K. Jelušič, župan v Kastvu, in Ant. Goričar, župan v Mozirju.

V imenu deželnega odbora kranjskega je shod pozdravil poslanec Povše ter mu želel obilo uspeha.

Ljubljanski župan Hribar je potem v daljšem govoru opisal razvoj slovenskega naroda od leta 1848 in vladanje cesarja Franca Jožefa ter končal s trikratnim živio-klici cesarju. Udeležniki so cesarju zaklicali trikrat živio in Slava, potem pa odobrili načrt udanostne izjave, katera se pošlje cesarju.

Novomeški župan dr. Schegula je pojasnil pomen vseučilišča za slovenski narod in je predlagal, naj se v udanostno izjavo uplete odstavek, s katerim se prosi cesar, naj ukaže ustanovitev vseučilišča v Ljubljani.

Na predlog župana podraškega dež. posl. Božiča se prošnja za vseučilišče izroči cesarju po predsedništvu županskega shoda, udanostna izjava pa se dopošlje potom dež. vlade.

Kranjski župan ces. svet. Šavnik je na to naslikal dobrotljivost cesarjevo in predlagal, naj bi vse slovenske občine pri-

spevale za spomenik, kateri se cesarju postavi v Ljubljani.

S tem je bilo slavnostno zborovanje končano. Po kratkem odmoru mu je sledilo drugo zborovanje, pri katerem so se župani posvetovali o narodnih rečeh.

Šoštanjski župan dež. posl. Vošnjak je poročal o potrebi višjega sodišča v Ljubljani in je shod odobril njegov predlog, naj se vlada pozove, da ustanovi tako nad sodišče za Kranjsko, Koroško in za Spodnje Štajersko.

Škofjeloški župan Lenček je poročal o pomanjkanju slovenskih uradnikov in je shod sprejel njegov predlog, naj se vlada pozove, da določi stipendije tistim slovenskim pravoslovcem, ki hočejo postati uradniki.

Kanalski župan Zega je naglašal potrebo, da se organizujejo slovenski župani in so slovenski zborovalci z živahnim pritjevanjem sprejeli njegov predlog, naj se osnuje zaveza slovenskih županov, katera bo, po nasvetu župana Laha iz Dutovelj, izdajala županski list.

Shod je zaključil župan Hribar z ogovorom, v katerem je povdarjal pomen sklepov in pomen Ljubljane za slovenstvo ter zaklical županom: Srečno pot in na svidenje!

Mej zborovanjem je bil daljši premor, v katerem so bili župani pogoščeni v Sokolski dvorani in kjer je bilo izrečenih mnogo krepkih napitnic.

Shod je bil znamenitega pomena in ostane z zlatimi črkami zapisan v zgodovini slovenskega naroda.

Cesar Franc Jožef I.

Naš ljubljani cesar slavi letos petdesetletnico svojega vladanja. Vsi narodi hite, da mu izrazijo svojo udanost in zvestobo in da tudi Slovenci ne zaostanemo, je pač ob sebi umevno.

Po mnogih slovenskih krajih se je že slavila cesarjeva petdesetletnica po drugih se še bode, a prav z ozirom na to se nam zdi primerno, da podamo sedaj v jubilejskem letu, svojim bralcem kratko črtico o cesarjevem življenju.

Naš cesar se je rodil 18. avgusta 1830. leta na Dunaji in je najstarejši med štirimi brati.

Komaj pet let je bilo nadvojvodi, ko mu je 1. 1835. umrl cesar Franc. Koj po cesarjevi smrti so skrbni stariši odločili Henrika grofa Bombelles za glavnega odgojitelja mlademu princu. Zasebni odgojevatelj pa mu je bil Ivan grof Coronini. Pri uku in pri igrah so mu tovariševali Marko in Karol Bombelles ter Fran Coronini, sedanji goriški deželni glavar.

Že 1. 1848. je moral stopiti nadvojvoda v resno življenje. — Začela se je namreč vojska na Laškem. Z Italijani se boreči avstrijski vojni je poveljeval oče grof Radecki. Tudi Fran Josipa so poslali tje, naj se v pravi vojski seznanj z vojsko.

V teh bojnih dneh sta se sprijaznila grof Radecki in princ Fran Josip. V boji pri sv. Luciji pa se je prepričal Radecki, kak junak bo naš prihodnji vladar.

Leta 1848. ni vrelo le po Avstriji, ampak po vsi Evropi in dobri cesar Ferdinand I. je jel misliti na odstop. Ker otrok ni imel, moral bi mu biti po postavi naslednik brat nadvojvoda Fran Karol. A ta je odklonil cesarsko krono v prid svojemu prvorojencu Franc Jožefu, ki je bil za cesarja v 19. svojem letu.

To se je izvršilo 2. decembra 1848. l., v olomuški knez nadškofijski palači. Da bi se premagale v državi vse težave, trebalo je „združenih moči“. Zato je značilno cesar Franc Jožefovo geslo, „Viribus unitis“, po naše: „Z združenimi močmi.“

Marca meseca 1. 1858. so Pijemontezi hoteli vlomiti v Lombardijo. Ta vojska je samo pet dni trajala. Pri Novari je 23. marca Radecki potolkel Pijemonteze, in Viktor Emanuel je sklenil mir z našim cesarjem. Ta bitka pri Novari je izmed najslavnejših, kar jih je izvojevala kdaj avstrijska vojska.

Prav ob tem času je buknila na Ogrskem vstaja. Ogrji so se na vse kriplje trgali od Avstrije. Nič ni izdalo, da je vojakov polk za polkom hitel v to deželo. Zato je poprosil cesar ruskega cesarja Nikolaja I. pomoči. Od jedne strani Rusi in od druge strani Avstriji pod generalom Hajnau-om ter banom Jelačićem — in nepokojni Ogrji so bili premagani.

Dne 18. februarija 1853. je šel cesar ob polu 12. uri dopoldne na Dunaju na sprehod. Blizu nekdanjih koroških vrat pa ga od zadaj napade krojaški pomočnik imenom Libeni. Z ostrim bodalom mu rani zatilnik. A od zaponke na ovratniku odleti bodalo ter se le za pol palca daleč zadere v vrat. Že 12. marca je cesar popolnoma okreval.

Cesarjev brat, poznejši nesrečni mehkanski cesar Maksimilijan je jel nabirati prispevkov, da bi se zidala na Dunaji tej rešitvi spominska cerkev. To je sedanja votivna cerkev.

Le dobro leto po tem napadu 1854. l. se je poročil mladi cesar z Elizabeto, hčerjo bavarskega vojvode Maksimilijana Josipa in vojvodinje Ludovike. Rodila se je Elizabeta 24. decembra 1837. l. v gradu Possenhofen, blizu monakovega mesta.

Dne 11. aprila se je pripeljala nevesta vojvodinja v glavno mesto Gornje Avstrije, v Linc. Dne 22. aprila jo je dovedel parnik na Dunaj; izstopila je v gradu Schönbrunu.

Dne 23. aprila je bil slavnostni vhod na dunajski cesarski dvor, 24. aprila med 6. in 7. uro zvečer pa se je vršila poroka pri avguštincih na Dunaji. 25. aprila se je tem povodom prekrasno razsvetilo cesarsko mesto. — Dunajska mestna občina je tej radostni zgodbi v spomin obdarila 40 nevest, ki so se poročile takrat vsako s 500 forinti. Vsa glavna in tudi manjša mesta po kronovinah so praznovala ta srečni dan.

Leta 1856. sta potovala cesar in cesarica po Štajerskem in po Koroškem. V Ljubljani sta se hotela muditi tri dni. Bil je to 18., 19. in 20. november t. l. S cela svetičen dan je bil 19. november 1856. v Ljubljani, ker je tu praznovala cesarica svoj god.

Iz Ljubljane sta šla cesar in cesarica na Laško. Vrnivši se pa ste 10. marca 1857. l. bivala od 9. do 11. ure v postojnski jami.

Dne 21. avgusta 1858. se je cesarski obitelj rodil sin cesarjevič-prestolonaslednik. Krstili so ga za Rudolfa.

Dne 10. majnika 1881. l. se je Rudolf oženil z blago nevesto, princezino Štefanijo, ki je hči belgijskega kralja Leopolda II. Rodila se je 21. majnika 1864. l.

Z letom 1859. so prišle nad cesarja nove bridkosti. Laški kralj Viktor Emanuel se je zvezal s francoskim cesarjem Napoleonom III. zoper Avstrijo. Vsled nesrečne bitke pri Solferinu, 24. junija i. l., je izgubila Avstrija Lombardijo.

Leta 1864. je morala zopet Avstrija v vojsko. Avstrija se je namreč zvezala s Prusko proti danskemu kraljestvu radi dežel Šlezvika in Holstinije. Danci so bili zmagani. A zmaga ni koristila nam, ampak le Prusom, ki so hoteli Avstriji vzeti vsako oblast v pridobljenih deželah. Ker se Avstrija temu udati ni smela, vname se za dve leti, to je 1866. leta nova vojna med njo in med Prusijo. Laški kralj Viktor Emanuel je videl Avstrijo v zadregi, zato jej je napovedal vojsko tudi on. Tako so zagrabili Avstrijo Prusi na severu, Lahi pa na jugu. — V imenitni bitki pri Kustoci, 24. junija 1866. l., je sicer Lahe premagal junaški nadvojvoda Albrecht, in isto tako je na morji pri dalmatinskem otoku Visu Italijane premogel admiral Tegetthoff, a Prusi so zmagovali na severu, in v odločilni vojski pri Kraljevem Gradcu je bila popolnem podléglá avstrijska armada.

Da se je ustavila moritev, naredi na jugu zmagoviti cesar mir z Lahi, pustivši jim zadnjo svojo posest na Laškem: lepo Benečansko. Naša vojska je koj na to z Laškega hitela na Češko proti Prusom. A v Nikolsburgu je bil sklenjen mir tudi s Prusi. Avstrija sicer tu ni izgubila ničesar, a potisnjena je bila iz nemške državne zveze.

Leta 1867. je Ogerska dobila svojo lastno vlado in svoj državni zbor za „dežele ogerske krone“, in 8. junija i. l. je bil cesar v Budimpešti slovesno venčan za ogerskega kralja.

Dne 22. decembra 1867. je potrdil cesar osnovne državne postave za dežele, ki niso pod ogersko krono ali „dežele zastopane v državnem zboru na Dunaji“.

Dne 14. majnika 1869. pa je izšel zakon o glavnih načelih zastran naprave, uredbe in izdrževanja ljudskih šol. Tem povodom so se te šole zelo pomnožile. Pravne razmere pri učiteljstvu so se uredile. Učiteljstvo je v svojem stanju sedaj nekako podobno postalo uradnikom.

Na to se pričenjajo leta pridnega domačega dela v miru. Trst n. pr. je dobil v tem času novo пристanišče; graditi so je jeli 1867. Leta 1868. je stekla Rudolfova železnica od Ljubljane po Gorenjskem, Koroškem, Štajarskem in naprej do Linca. Leta 1871. se je dozidala glavna tobačna tovarna v Ljubljani.

(Konec prihodnjič.)

Politični pregled.

Položaj. V soboto, v nedeljo in v ponedeljek so se mudili v Išču pri cesarju grof Goluchowski, pl. Kallay, grof Thun, baron Banffy, dr. Kaizl in dr. Bärnreither. Cesar se je z njimi večkrat posvetoval glede obnovitve nagodbe. Poročila o cesarjevi odločbi se glase različno. Jedni zatrjujejo, da je zmagal Banffy, ki je odklanjal sploh vsak provizorij in tudi uveljavljenje nagodbe za Cislitvansko s § 14., vsled česar se začne nova pogajanja glede vsebine nagodbe, katera pa te ne obnovi, ampak se nadomesti s trgovinsko in carinsko pogodbo. Drugi pravijo, da se grof Thun ni udal, ampak da je ostal na svojem prejšnjem stališču, naj se nagodba za Cislitvansko obnovi s § 14., za Ogersko pa parlamentarnim potom. Pač pa hoče Thun še enkrat poskusiti, da reši nagodbo s parlamentom, a če se mu to ne posreči, hoče odstopiti. Čujejo se tudi druge verzije, katere pa ni možno kontrolirati. Povsem pozitivnega o izidu posvetovanj v Ischlu se ne ve še nič, izvzemši to, da se — kakor rečeno — začne še tekoči mesec nova pogajanja glede nagodbe mej Avstrijo in Ogersko.

Državni zbor. Poroča se, da hoče vlada sklicati državni zbor na dan 5. decembra, da poskusi še jedenkrat, če bi se dalo z njim rešiti nagodbo.

Jezikovne naredbe. V nemških političnih krogih se razširja govorica, da hoče grof Thun preklicati jezikovne naredbe. Ta govorica je na Češkem obudila silno ogorčenje. Pokazalo se je, da bi prišlo do velikanskih demonstracij in do izgrediv, če bi se to zgodilo. Vlada bi si s preklicem prav nič ne pomagala, kajti o tem pač ni dvoma, da bi v slučaju preklica jezikovnih naredb namesto nemške obstrukcije takoj stopila slovanska obstrukcija.

Balkan. V Macedoniji se gibljejo. Macedonski kongres je minole dni končal svoje zasedanje. Sprejel je spomenico s katero se zahteva avtonomija Macedonije in katero izroči izvoljeni centralni odbor vsem velesilam. Zvezni pojavi mej Bulgarijo in Črnogoro so čim očitnejši. Čuje se celo, da so Rumunska, Bulgarska in Črnogora sklenile pod pokroviteljstvom Rusije balkansko zvezo, kateri pristopi tudi Grška. Namen te balkanske zveze je baje, da se ne premeni položaj na Balkanu in se prepreči vsaka druga politika kake sosedne sile. — Srbija stopa svoja pota, gotovo v svojo škodo. Skupščina se že krha. Opozicija Milanu postaja čim večja. Politika Srbije ne more ostati več dolgo v tem tiru.

Špansko-amerikanska vojska. Mirovni zapisnik podpisala sta zastopnika Španske in Amerikanske dne 12. avgusta. Ta določa: Španska se odpove suvereniteti nad Kubo; Portoriko in njej lastne antilske ter ladronske otoke odstopi Združenim državam; Zjedinjene države zasedejo Manilo za toliko časa, da se dožene prihodna državno-pravna uredba Filipin; Španska oblastva

zapuste takoj z vojaštvom vred Kubo in Portoriko; tekem 10 dnij se snideti komisiji, ki se morata tekem 30 dnij dogovoriti radi izročitve Kube in Portorika; vojskovanje se takoj ustavi; Španska in Združene države imenujeta vsaka 5 členov komisije, katera se snide najkasneje 1. oktobra v Parizu, da se dogovori o definitivnem miru. Vojna uprava Zjedinjjenih držav je brzojavno odredila, da je takoj ustaviti vse vojskovanje. — Španci, dasi hrabri vojaki, so v tej vojski sramotno podlegli. Temu je kriva samo malomarnost uprave. Namesto da bi bili svoje naselbine boljšali, so iste le izsesavali. Brodovje so v vojski docela izgubili, z vojsko na suhem pa tudi ne bi bili mogli nič upraviti, ker ni cest. Zankerna uprava zlasti na Kubi se maščuje sedaj nad njim. Kar so sejali, bodo zdaj želi.

Domače in razne novice.

(„Naša straža.“) Deželna vlada je potrdila pravila društva „Naša straža“. Kdor želi društvu pristopiti, naj se čim prej oglasi pri dež. odborniku Povšetju. Čim se oglasi zadosti članov, skliče pripravljalni odbor ustanovni občni zbor.

(Važna imenovanja.) Kranjski finančni ravnatelj Karol Plachky je šel v pokoj na njegovo mesto pride višji finančni svetnik v Gradcu Karol Lubec. Novi finančni ravnatelj je po rodu in po mišljenju Slovenec, izboren strokovnjak in popolnoma nepristranski uradnik, vsled česar je upati da naredi konec sedajnim skrajno slabim razmeram v finančni upravi. Te razmere je povzročil finančni svetnik Jenny, kateri je bil pred nekaj leti prišel v našo deželo in ki je skušal vse ponemškutariti. Jenny je menil, da postane finančni ravnatelj in se je na vse kriplje trudil, da izpodrine prejšnjega ravnatelja Plachkega, a svojega namena ni dosegel. Prestavljen je kot višji finančni svetnik v Gradec. Želelo bi bilo, da nam vlada takih mož ne pošilja več v deželo.

(Za narodno ravnopravnost.) V soboto, 13. t. m. je pravosodni minister dr. Ruber sprejel deputacijo kranjske odvetniške zbornice, katera mu je vročila obširno temeljito sestavljeno spomenico zlasti glede ravnopravnosti slovenskega jezika pri višjih sodnih v Gradcu. Pravosodni minister je priznal opravičenost slovenske zahteve in obljubil, da stori kar je mogoče z ozirom na položaj.

(Vsedijski shod) se je začel dne 19. avgusta in se je izrekel za ustanovitev vseučilišča v Ljubljani. Shoda se je udeležilo blizu 200 dijakov in nekateri goriški bogoslovci. Pozdravila sta shod imeni Ljubljane župan Hribar, v imenu dež. odbora pa posl. Povše.

(Odvetniška zbornica kranjska) je prešla popolnoma v slovenske roke. Dosegli so danji predsednik dr. Pfefferer se je bil povedal ker je zbornica zahtevala, naj se pri graškem nadsodišču spoštuje ravnopravnost slovenskega jezika. Zbornica je na to izvolila svojim predsednikom dr. Moscheta in je sklenila zajedno, da bo v prihodnje izključno samo slovensko uradovalec.

(Jubilejske svetinje.) Cesar je v spomin na petdesetletnico svojega vladanja ustanovil troje spominskih svetinj. Jednajo dobe vsi tisti, ki so za njegovega vladanja bili vojaki; drugo, ki so v državni službi

in tretjo tisti, ki so vsaj 40 let službovali v kaki zasebni službi.

(Spomeniki slovenskim velemožem.)

Narod, kateri ne časti zaslužnih svojih mož, ni dosti vreden. Slovenci se po svojih močeh spominjamo tistih mož, kateri so v svojem življenju za narod delovali in si zanj pridobili zaslug. Tekom tega meseca so bili razkriti trije spomeniki odličnim možem našega naroda. Dne 10. t. m. so učitelji razkrili spominsko ploščo zaslužnemu učitelju in pisatelju Mateju Močniku v njega rojstni hiši blizu Kamnika, dne 14. t. m. so v Kosezah pri Moravčah razkrili spominsko ploščo svoj čas veleznamenitemu slovenskemu pesniku Jovanu Veselu-Koseskemu, in isti dan v Branici pri Gorici spomenik slovenskemu junaku baronu Čehovinu.

(Popačenost nemških šolarjev v Ljubljani.)

Nobena stvar na svetu ne kaže popačenosti nemških šolarjev ljubljanskih tako, kakor uradna izjava okrajnega šolskega nadzornika za nemške šole v mestnem šolskem svetu. Nadzornik je namreč predlagal, naj se nemški šolarji ne udeležijo cesarske slavnosti, ker nimajo toliko uplivanja, da bi mogli preprečiti demonstracije. Nadzornik se toraj boji, da bi ti fantiči demonstrirali proti cesarju. To kaže, da učitelji niso za nič, in da so učenci doma slabo vzgojeni, ker bi bila sicer taka popačenost in podivjanost nemogoča.

(Celjska pevška slavnost) 14. t. m. se

je sijajno obnesla, dasi je vlada prepovedala slovesni obhod po mestu. Slavnosti se je udeležilo nad 3000 oseb. Nemci in nemškutarji so na Slovence metali gnila jajca, jih polivali s črnilom in s hudičevim oljem ter jih tudi dejanski napadali. Policija je vse to mirno gledala, pač pa so orožniki aretovali največjega celjskih razgrajčev vodjo okrajne bolniške blagajne Oehsa ter ga izročili okrožnemu sodišču.

(Trinajsta skupščina družbe sv. Cirila in Metoda.)

Dasi skupščina družbe sv. Cirila in Metoda dne 16. avgusta v Ribnici ni bila najštevilnejše obiskana, je bila vendar častna naslednica svojim minolim dvanajstim. Vrli Ribničanje so vse mogoče storili v lepši sprejem gostov. Ves trg je bil v zastavah, gromeli so topiči in godba je svirala. Došle skupščinarje so pozdravili dekan Dolinar, gospa Gruntarjeva, župan dr. Anton Rudež, gospica Zukanova. Zahvalil se je predsednik prof. Zupan. Ob viharnih živio-klicih obilo zbranega ljudstva se je sprevod pomikal v Trg. Po sv. maši v dekanijski cerkvi je bilo v prostorih g. Iv. Arkota zborovanje.

(Zaveza kranjskih gasilnih društev)

ima v nedeljo, dne 21. avgusta t. l. ob 10letnici svojega obstanka v proslavo cesarjevega jubileja svoj slavnostni shod v Ljubljani.

(Na dan premovanja konj v Št. Jerneju.) dne 5. septembra, bo erar kupoval konje za vojno, na kar posebno opozarjamo občinstvo.

(Biserojla.) jasna vila. Bajka iz postojnske pečine. Speval Ivo Ivanovič Bučar. To je naslov jako lično natisnjene epične pesmi, katero je založila knjigotržnica Kleinmayr & Bamberg v Ljubljani. Pesem je prav zanimiva in kaže, da je pesnik jako nadarjen. Cena knjigi je 1 gl.

(Birokatiška natančnost.) Tržaški uradni list je v sredo dne 3. avgusta pri-

občil razglas od meseca januarja 1898 s katerim se razpisujeta za prvo polletje dve železniški službi. To je že višek natančnosti, da se razpisujejo v drugem poluletju službe, ki se imajo oddati v prvem poluletju.

(Drugi veliki požar na Koroškem.)

Dne 6. t. m. je uničil požar vas Dropolje v Zilji. Pogorelo je 15 posestnikov popolnoma. Tudi več živine je storilo konec. Škoda je velika.

(Strašna podivjanost.) Osemletni sin krčmarja Alojzija Zidarja iz Dola se je na cesti sešel z nekim neznanim mu dečkom, kateri ga je pregovoril, naj vzame v roko neko patrono, katero je imel neznanibal pri sebi. Alojzij Zidar je to storil, na kar je neznanec patrono užgal in potem zbežal. Patrona je eksplodirala in Alojziju Zidarju razmesarila roko, odtrgala ves palec in od kazalca do srednjega prsta vsa končna dela.

(Premeten slepar.)

V Sv. Luciji pri Oprtlju so ujeli navihanega tiča. Predstavljal se je kot misijonar, in sicer kot Salezijanec iz Italije, ter pripovedoval, da nabira milodarov za zgradbo samostanov v Trstu in v Ljubljani. Orožniki so ga prijeli, a mož bi se bil skoro izlizal, da niso našli knjižice, katero je bil „misijonar“ vrgel v stranišče in iz katere je bilo razvideti, koliko milodarov si je že priberačil. „Misijonar“ je bil tudi na Štajerskem in to v Mariboru ter na Kranjskem in sicer v Postojini, a morda tudi še drugod. Parfurmiranega sleparja s ponarejenimi listinami so orožniki izročili sodišču v Motovunu.

(50letnica smrti iznajditelja lokomotive.) ženjalnega Angleža Jurija Stephensa se je praznovala v pondeljek, 15. avgusta. Stephenson se je rodil 9. junija 1781 v Wylamu pri Newcastleu kot sin ubogega premogarja. Pomen lokomotive, ki prevaža po vsem svetu vlake, je tako velikanski, da ni iznajdbe, ki bi storila človeštvu toliko koristi, kakor epohalna Stephensonova.

(Nesreča na italijanski železnici.) Na progi pri Novi Genova se je pripetila velika nesreča. V nekem predoru se je vsled para in dima onesvestilo vse osebje na tovornem vlakcu, ki se je zaletel v osebni vlak ter razbil veliko vozov. Ubitih je bilo 10, ranjenih 40. Kralj Humbert se je pripeljal na kraj nesreče.

(Vsak ima kočijo in konje) v Genovi. Tam je namreč navada, da se združi več družin, ki kupijo kočijo in konje na — obroke, katere plačujejo mesečno. Vsaka družina si izgovori gotove dneve in ure in tako so baje vsi „nobel“.

(Roman iz življenja.) Na Dunaju živi ugledna obitelj, kateri je bila radost in ponos jedina, lepa in duhovita hčerka Margareta. Dekle je imelo mnogo prosvcev, a vse je odbila ter ljubila le jednega — ubogega častnika. Oče pa ni maral častnika za zeta, zato tudi ni dal kavcije, da bi se Margareta mogla omožiti s častnikom. Oče je pač upal, da dobi hčerka boljšo partijo. Toga častnik je šel v Ameriko služiti denarja, da bi mogel plačati sam kavcijo. Mnogo let je minilo. Zaročenec je dopisoval svoji nevesti in narobe. Margareta se ni hotela omožiti, dasi jo je zaprosilo še mnogo mladeničev. Nakrat so pisma iz Amerike prenehala. Nekega dne pa je čitala Margareta časnik. Hipoma je zakričala in se onesvestila: mej utopljeni na barki „Bourgogne“ je čitala tudi ime svojega ženina, ki se je vračal s kavcijo, da povede pred oltar svojo zvesto Margareto . . . Ko se je Margareta zopet zavedla je bila — blazna. Odvedli so jo v blaznico.

(Sleparska dobrotnika.) V Toulonu sta priredila podjetnika Alazraki in Grève in ondótnem velodromu na korist rodbinam tistih ponesrečencev, ki so se potopili z ladijo „Bourgogne“, borbo z biki. Ljudstvo je kar drlo v velodrom ter se pretepalo za vstopnice. V kratkem času se je nabralo okoli 4000 ljudij, ki so jedva pričakovali borbo. Toda čakati so morali 1 in pol ure, in takrat se jim je povedalo, da sta podjetnika z vsem denarjem — pobegnili, ne da bi bila komu kaj plačala in da vsled tega ne bo predstave. Silna ogorčenost se je polastila ljudij; razbili so vse klopi ter končno zažgali velodrom.

Mislimo po številkah.

XIII.

Pozneje, ko več prostora dobim, lahko širše in natančnejše popišem delo Marxa in njegovih prijateljev ter delo po njem ustvarjene socijalno demokratične stranke. V okviru teh člankov moram kratek biti. Veliko je ta stranka že tekom 50 let storila v odpravo najhujše reve v Evropi. Ona sama je po svoji organizaciji prisilila podvzetnika, da plačajo večje mezde, ona jih je prisilila, da delavce ne izcrpljuje noč in dan, da imajo tudi kaj počitka in le domerjene ure dela po 12 do 10 ur na dan in ona je prisilila državne vlade, da prepovejo otročje delo in da omejijo delo žensk ter da podjetnikom tudi drugače na prste gledajo. Kdor bere, kako se je nekdanje ravnalo z delavci, kako s 6 do 10 let stari otroci, ne more naprej brati. Postelje otrok, ki so v tovarnah delali, niso mrzle postale: jedna partija je šla leč, ko je druga morala na delo. In gospodujoči stanovi; so ravnodušno vse to gledali. Seveda veleposesniki so tudi bili tovarnarji in tovarnarji so sedeli mej gospodujočimi stanovi in ti ne bodo sami odjenjali, kakor niso prejšnji gospodujoči stanovi odjenjati hoteli od tlake in desetine, dokler jih ni močna pest delavca in kmeta prijela za tilnik. Niso imeli ti delavci bogastva. Po krajcarjih so zlagali, da so si snovali agitacijske fonde, da so svoje reveže podpirali. Delili so mej sabo, kar so gleštali in najlepše človekoljubje, kakor ga le mej prvimi kristijani nahajamo, vladalo je mej temi gladnimi, raztrganimi, prezebajočimi ljudmi. Milijone teh borilcev so pometali v velike grobove in postavili številke na nje, ali še nikdar v zgodovinskem času niso te številke toliko brojile v razvoju človeštva glede napredka, ko te! — Naj si mislimo, da na svetu nikdar drugače biti ne more, kakor da je manjšina bogata in ona vlada ter da bogastvo izcrpljuje maso ljudstev, jedno lahko že danes rečemo: tako, kakor je bilo, ne bo več in toliki dobički ne več, toliko reve ne več.

Naravnost grdo je, če kdo zaničevalno na to socijalno demokratično stranko gleda in neumnost kaže tako pogledavanje, katere bo sram vsacega, ki bo še 10 let živel. Veliko in neizvršljivega zahteva ta stranka, ali kdor hoče nekaj doseči, mora visok kup staviti. Ali v tej stranki, v teh revežih učinkuje njihovo teženje liki kakemu veroizpovedanju, ki je ravno še le beli dan zagledalo. Če so sanje, osrečijo te reveže in kdo poštenjak jih bo zaradi tega kamnal! Ako le koristijo ti napor, še ne drobtinice škode še niso človeštvu napravili. Kar dobrega po ojačenju svojih moči, dobro je. Vsaj ljudje, ki imajo otroke bi morali vedeti, da tudi njihovi otroci lahko na cesto pridejo, morajo v tem vprašanju sami misliti, ne tako, kakor kak človek, ki se za svojo kašto boji, uči. Vse je negotovo na svetu in premoženje, bogastvo hitro mine in posebno v rokah otrok, ki ga niso pridelali sami. Vera je v nevarnosti, vsa kultura, kar je lepega v človeštvu, vse bo zgubljeno, če ti ljudje pravega dobijo, se čuje! To se je vedno slišalo iz ust gospodujočih stanov in tudi tedaj je plemstvo, je višje duhovenstvo katoliške cerkve tako upilo, ko so padali delavski in

kmetski bati po vratih fevdalnih gradov in svet se ni zrušil! In še imajo ti ljudje dosti jesti in piti in najlepše ženstvo jim je tudi še na razpolago in še lahko gospodujejo nad služabniki. Kaj je na tem, če se jim še nekaj vzame od onih tisoč in tisoč oralov in onih milijonov, katerih obresti pri vsej razuzdanosti in potratu ne morejo zapraviti. s katerimi pa držijo milijone v revii, ker imajo po njih bič gladu v rokah. Pa o tem še drugokrat kaj. Moram povedati, kako se iz tega gibanja še drugo strankarstvo rodi, ki hoče tudi človeštvu na gospodarskih tleh pomagati. Pred drugim omenim takozvane: Bodenreformer. Henry George amerikanec, bivši tiskar, — je spisal prelepo knjigo, ki se je v milijonih eksemplarih po Ameriki in Angleškem ter drugem svetu razširila: „napredek in revščina“, v kateri razkaževa, da vsa reva iz tega izhaja, ker je zemlja v lastini zasebnežev. Po njem bi imela zemlja biti lastina vseh, vsak bi, če bi hotel, smel nekaj iste uživati. Zemlja je nekaj, česar človek tako malo, kakor zrak, ali vodo stradati zamore, ona rodi življa in se ne da spoljubno pomnožiti. Tisti, ki tedaj zemljo v svoji lasti imajo, držijo vse druge na verigi. V gospodarstvu, v katerem je človek in zemlja blago, tržna stvar, lahko cene uživanja zemlje visoko stavijo. Tako n. pr. stanovanja v velikih mestih in pridelke zemlje. Zemlja je nekaj gotovega. Na njo se lahko denar posoja, zemlja plača. Bogataši kupujejo zemljo, dajejo denar proti zastavi zemlje. Te zastave so tolike, kakor bi jo kupili. To nese dosti obresti to dela milijardarje. Ker bogataši ne porabijo vseh ob-

Uljudnej pozornosti posebno priporočeno!

V vsakem poštno-oddajnem okraji, v vsakej fari in po potrebi in želji tudi v vsakej občini, nastavi se razumna, delavna in zanesljiva oseba kot

zaupni mož in posredovalec

z ozira vrednim postranskim zaslužkom, ki se vedno množi in mnoga leta traja, od nekega, čez trideset let obstoječega domačega denarnega podjetja, priznane zanesljivosti in prve vrste. Pismene ponudbe pod „20.298“, Gradec, poste restante.

Zmešane lase

kupuje po najvišjih cenah in plača bolje nego vsaka zunanja firma

Ludovik Businaro

v Ljubljani, Hilšarjeve ulice št. 10.

Nabiralce las opozarjam s tem uljudno na mojo firmo.

Vožnje karte in tovorni listi v

AMERIKO.

Kralj. belgijski poštni parnik
**Red Star Linie iz Antverpna naravnost v
Novi Jork in Filadelfijo.**

Koncesijonovana od visoke c. kr. avstrijske vlade.

Pojasnila daje radovoljno
koncesijonovana potovalna pisarna

E. Schmarda

v Ljubljani, Marije Terezije cesta št. 4, (pritličje na levo).

Odgovorni urednik dr. Ivan Tavčar.

resti — zdaj že štejejo premoženja bogatašev po tisoč milijonov, — nakupujejo še več zemlje, dajejo na obresti proti zemljo-knjižni varnosti. Tako postanejo gospodarji vseh drugih. „Zemlja vsem“, je klic teh reformaterjev gospodarstva.

(Dalje prihodnjič.)

Zmešane lase

kupuje po najvišjih cenah od 5 kilogramov naprej

Filip Weil

velika trgovina z lasmi
v Spodnjem Kralovu na Češkem.

P. n. čitatelje te anōnce opominim, naj opozore na mojo adresu zbiralce zmešanih las.

Cukerin

350krat sladkejši od cukra, kos 2 kr.

Cukerin

180krat sladkejši od cukra, kos 1½ kr.

Cukerin

v malih pastilkah, kos 1 kr.

Pošiljam najmanje 100 košov proti povzetju.

Jindřich Vojtěch, Nusle-Praga.

Trgovcem velik rabat.

PRISTEN

Cena zavoja 25 kr. (50 vinarjev)
vsebina 500 gramov.

V svojo lastno korist naj zahtevajo in jemljejo kupovalci le take izvirne zavoje.

Slovinci in Slovenke!

Prava „kava družbe sv. Cirila in Metoda“, katero dobite v vsaki prodajalnici, daje najboljši okus in lepo barvo črni ali mlečni kavi, ako jo k isti rabite.

Zahtevajte torej le pōvsod to izborno domačo kavo.

Glavni zalagatelj: **Ivan Jebačič, Ljubljana.**

Tržne cene v Ljubljani

20. avgusta 1898.

	gl.	kr.		gl.	kr.
Pšenica, hktl.	9	50	Špeh povojen, kgr.	72	
Rež, „	7	20	Surovo maslo, „	84	
Ječmen, „	6	50	Jajce, jedno	03	
Oves, „	7	—	Mleko, liter	09	
Ajda, „	10	50	Goveje meso kgr.	64	
Proso, „	6	80	Telečje „	58	
Koruza, „	6	30	Svinjsko „	68	
Krompir, „	2	50	Koštrunovo „	36	
Leča, „	14	—	Piščanec „	45	
Grah, „	12	—	Golob „	16	
Fižol „	12	—	Seno, 100 kilo	178	
Maslo, kgr.	94	—	Slama, „	160	
Mast, „	70	—	Drva trda, 4 metr.	650	
Špeh svež, „	68	—	„ mehka, 4 „	5	

Loterijske srečke.

Gradec, 6. avgusta.	16, 63, 37, 75, 81.
Lino, 13. avgusta.	50, 1, 40, 74, 89.
Brno, 10. avgusta.	35, 44, 14, 51, 17.
Dunaj, 6. avgusta.	80, 13, 32, 38, 90.
Trst, 30. julija.	14, 33, 85, 23, 17.
Praga, 17. avgusta.	12, 20, 5, 15, 87.

Zarezano strešno opeko

(Strangfalz-Dachziegel)

prešano opeko za zid
navadno opeko za zid

ponujata

po izdatno znižanih cenah

Knez & Supančič

tovarna za opeko v Ljubljani.

Vizitnice

priporočila

„Národna Tiskarna“.

Lastnina in tisek „Národne Tiskarne“ v Ljubljani.